

Esitys jatkuvan oppimisen palveluorganisaatioksi on keskeneräinen

OKM:n ja TEM:n kesäkuussa julkaistussa selvityksessä esitetään uuden valtion palveluorganisaation (viraston) perustamista jatkuvan oppimisen edistämiseen.

Jatkuvan oppimisen parlamentaarisen uudistuksen seurantaryhmässä edustetuista tahoista merkittävä osa epäilee uuden organisaation tarpeellisuutta ryhmän jäseniltä kerättyjen kirjallisten kommenttien mukaan. Tämä johtuu esityksessä olevista puutteista, mikä puolestaan johtuu kiireellisestä valmistelusta. Myönteistä esityksessä on, että jatkuvan oppimisen kokonaisuutta rakennetaan OKM:n ja TEM:n hallinnonaloja yhdistävänä yhteistyönä.

Selvitys vaatii useilta osin selkeyttämistä ja täydentämistä ennen kuin valmistelua voidaan viedä eteenpäin. Jatkuvan oppimisen tiekartan valmistelu jatkuu jouluuun asti, joten valmistelulla on aikaa. Alla on eräitä korkeakoulujen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien kannalta keskeisiä huolia, joihin pitäisi olla vastaus ennen asian edistämistä.

- Uuden organisaation ja sen toiminnan käynnistämisen vaatimista pysyvistä voimavaroista ei ole tietoa. Parlamentaarisessa työryhmässä toukokuussa käsiteltyjen suuntaviivojen mukaan palveluorganisaation ”toimintaan osoitettaisiin resurssit opetus- ja kulttuuriministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonaloilta”. Uuden organisaation perustaminen Opetushallituksen hallinnolliseen ohjaukseen ei saisi heikentää emoviraston varsinaisten toimintojen resursseja.
- Palveluorganisaation tehtäviin esitetään hankintatointa, joka voi siirtää koulutuksen rahoitusta markkinoille kilpailtavaksi. Tämä on ristiriidassa esim. ammatillisen koulutuksen reformissa tehdyn työvoimakoulutuksen OKM:lle siirron kanssa.
- Uuden organisaation perusteluksi on esitetty, että nykyinen tarjonta ei vastaa väestön tarpeisiin. Selvityksessä ei ole arvioitu muutostarpeita nykyisessä OKM:n ohjausjärjestelmässä, jonka mukaisesti korkeakoulut ja ammatilliset oppilaitokset toimivat.
- Osaamistarpeiden ennakkoinnin kehittämisestä on tehty keväällä ehdotuksia, joiden toteuttaminen ei vaadi uudelleen organisoitumista. Ennakkoinnissa keskeistä tulee olemaan työmarkkinoita koskevan datan uudenlainen hyödyntäminen.
- Elinikäisen ohjauksen foorumi on valmisteilla olevassa linjapaperissaan toistanut OECD:n helmikuussa esittämät kipupisteet ohjauspalveluissa. Selvityksestä ei selviä, miten nämä ongelmat ratkottaisiin antamalla uuden organisaation tehtäväksi asiakas- ja yritysohjaus.
- Selvityksestä ei käy ilmi, mitä muita vaihtoehtoja jatkuvan oppimisen edistämiseen asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi on. Tämä on suuri puute. Esimerkiksi korkeakoulujen ja oppilaitosten toimintaa voidaan parhaiten ohjata niitä koskevilla säädöksillä erillisorganisaation sijaan. Näitä vaihtoehtoja selvityksessä ei ole käsitelty.
- Jatkuvan oppimisen parlamentaarisen ryhmän 14.5. linjauksen mukaan selvityksessä olisi pitänyt olla hahmotelma jatkuvan oppimisen digitaalisesta ekosysteemistä. Digipalvelut ovat tärkeä osa jatkuvan oppimisen järjestelmää ja niiden kehittämiseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Selvityksessä ei ole huomioitu *Korkeakoulujen Digivisio 2030 -hanketta*, jonka pääkumppani ja -rahoittaja on OKM.

- Selvityksestä puuttuvat vaikutusarviot mm. eri tahojen henkilöstön osalta. Koulutustoimijoiden osalta puuttuu arviot OKM:n suora säädös- ja rahoitusohjauksen ja uuden palveluorganisaation ohjauksen (toiminnan koordinoititehtävän ja hankintatoimi) yhteisvaikutuksista.

Uusi organisaatio ei ehdi auttamaan heikkenevässä työllisyystilanteessa

Työllisyystilanne heikkenee Suomessa nopeasti vaatien välittömiä toimia. Tässä tilanteessa lisärahoitus jatkuvaan oppimiseen, ml. EU:n elvytyspaketti on suunnattava palveluiden kehittämiseen ja tarjoamiseen työnsä menettäville, lomautetuille ja työorganisaatioille, ei uusien organisaatioiden perustamiseen.

Uuden organisaation perustaminen on suuri hanke ja sen saaminen toimintakykyiseksi eri hallinnonalojen rajapinnassa vaatii vuosia. Heikkenevään työllisyystilanteeseen vastaamisella ei voida perustella uuden organisaation kiireellisyyttä.

Valtioneuvoston lainvalmistelun ohjeiden mukaan eri intressitahojen näkemyksiä kuullaan lausuntokierroksin ja erityisissä kuulemistilaisuuksissa. Jatkuvan oppimisen uudistuksen seurantaryhmän jäsenille annettu mahdollisuus esittää kirjallisia kommentteja selvityksestä ei riitä lausuntokierrokseksi.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry

Toimitusjohtaja Veli-Matti Lamppu

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Toiminnanjohtaja Petri Lempinen

Suomen Kuntaliitto ry

Johtaja Terhi Päivärinta

Sivistystyönantajat ry

Johtaja Laura Rissanen

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry

Toiminnanjohtaja Tanja Risikko

fi